

Asia: VN/18838/2024

Luonnos ympäristöministeriön asetukseksi uuden päästöttömän rakennuksen energiatehokkuudesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Yleistä

Uudisrakentamisen suunnittelussa ja kehittämisessä on jo pitkään pyritty kohti lähesnollaenergiaratkaisuja. Rakentamislain uudistuksen myötä on siirrytty tavoittelemaan niin sanottuja päästöttömiä rakennuksia. WWF pitää ongelmallisena, että rakenteellisella energiatehokkuudella on uudessa ohjausjärjestelmässä pienempi painoarvo.

Suomessa olisi varaa parantaa rakenteellisen energiatehokkuuden normeja ehdotettua minimiä reippaammin. Silla saavutettaisiin monia hyötyjä, kuten

-sähkön ja lämmöntuotannon haitallisten luontovaikutusten vähentämistä

-kiinteistönomistajien energianhankinnan kustannusten lasku

-poikkeustilanteisiin varautumisen parantamista, sillä hyvin eritetty talo viilenee hitaammin energiansyötön häiriötilanteissa

Nyt lausunnolla olevaan aineistoon ei kuulu mahdollisia muutoksia rakennusten energiatehokkuusluokkiin. Mikäli Suomessa otettaisiin käyttöön energialuokka A+, joka direktiivin mukaan tarkoittaa, että 1) energian tarpeen enimmäiskynnysarvo on vähintään 20 % alhaisempi kuin päästöttömien rakennusten enimmäiskynnys ja että 2) rakennus tuottaa paikan päällä vuosittain enemmän uusiutuvaa energiaa kuin sen vuotuinen primäärienergian kokonaistarve, WWF esittää, että energian tarpeen kynnysarvio sidottaisiin tähän asetukseen. Vähintään 20 % alhaisempi kynnys huomioitaisiin tämän asetuksen pykälän 33 rakennusosien lämmönläpäisykertoimiin, ilmanvuotolukuun sekä poistoilman lämmöntalteenoton vuosihyötysuhteeseen. Tätä asiaa olisi syytä sisällyttää jatkovalmisteluun sekä ennakoivasti huomioida asetuksen perustelumistiössä.

1 § Soveltamisala

Ehdotuksen mukaan siirryttäisiin hyötypinta-alaan. WWF pitää muutosta perusteltuna.

2 § Määritelmät

Kohdan 32) Uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian määritelmä on osin sekava ja puutteellinen. WWF ehdottaa selkeämpää jakoa eri energiatuotteisiin kuten sähköön, lämpöön sekä polttoaineisiin. Esimerkiksi tuulivoimalla ja vesivoimalla tuotetaan vain sähköä, kun taas aurinkoenergiaa voidaan hyödyntää sekä sähkön että lämmön muodossa. Direktiiviin määritelmiin kuuluvat vuorovesi ja aaltoenergia, mutta niiden merkitys Suomessa on olematon, joten niiden sisällyttäminen kansalliseen lainsäädäntöön ei olisi välttämätöntä. Biomassaa voidaan joko polttaa suoraan talokohtaisessa lämmityksessä tai käyttää biokaasun tuotannon raaka-aineena. Biokaasu on syytä käsitellä omana kohtana, eikä yhdistää kattopaikoilla ja jätevedenpuhdistamoissa syntyvään kaasuun.

Lauseen loppua olisi syytä täsmentää luonnoksen muodosta:

"kaatopaikoilla ja jätevedenpuhdistamossa syntyvää kaasua ja biokaasua"

muotoon

"kaatopaikoilla ja jätevedenpuhdistamossa syntyvää kaasua sekä biokaasureaktoreissa tuotettua biokaasua"

WWF katsoo myös, että asetuksessa käytettyä termiä "energiamuoto" ei ole riittävän tarkasti määritelty. Kohdissa 33–35 energiamuototermiä on osittain käytetty epäselvästi.

4 § Laskennallisen energiatehokkuuden vertailuluvun vaatimustasot käyttötarkoitukseluokittain

Toimeenpanemalla EPBD-direktiivin 10 % energiatehokkuuden minimiparantamisvelvoite nimenomaan tässä laskennallisen energiatehokkuuden pykälässä, mahdollistetaan velvoitteen täyttämisen muuten kuin rakenteellisen energiatehokkuuden parantamisella, esimerkiksi ilmavaihdon lämmön talteenoton tehostamisen kautta. WWF pitää tätä ratkaisua ongelmallisena.

Ehdotuksen mukaan pidettäisiin ennallaan massiivipuorakennuksen hieman (10–20 %) lievemmat energiatehokkuusvaatimukset. WWF:n mielestä puurakentamista olisi syytä edistää ensisijaisesti muilla keinoilla kuin energiatehokkuusvaatimusten löysentämisellä.

4a § Käytönaikaisen kasvihuonekaasupäästön laskeminen

Pykälä ei ehdotetussa muodossa ole riittävän tarkka. Ongelmia ovat muun muassa:

- Biomassan polton vaikutuksia Maankäyttösektorin kasvihuonekaasuinventaarioon ei luonnoksen mukaan tarvitse esitellä erillisenä tietona.

- Luonnoksen mukaan voitaisiin vaihtoehtoisesti käyttää ”vahvistettua tai sertifioitua verkkokohtaista kerrointa.” Hyväksyttävien sertifiointijärjestelmien kriteerejä tulisi avata vähintään perustelumuiotiossa.

- Biokaasun tuotannon, varastoinnin ja siirron aikaisia metaanipäästöjä ei riittävän hyvin seurata ja tilastoida tällä hetkellä.

Luonnoksen 2. momentin mukaan käytetään kansallisen päästötietokannan sisältämiä vuoden 2030 kasvihuonekaasujen ominaispäästöjä. WWF huomauttaa, että viiden vuoden päähän tulevaisuuteen viittaaviin skenaarioihin liittyy merkittävää epävarmuutta.

6b § Rakennusten aurinkoenergian ja uusiutuvan energian järjestelmät sekä niiden laskenta

WWF kannattaa 3. momentin muotoilua, jossa energiayhteisöltä tuleva energia käsitellään samalla tavalla kuin 2. momentin.

WWF suhtautuu varauksellisesti ehdotettuun 5. momenttiin, jonka mukaan kaikkeen mahdolliseen muuhun uusiutuvista lähteistä peräisiin olevaan energiaan sovellettaisiin samoja laskentasääntöjä kuin aurinkoenergiaan.

19b §

Suomessa on huomattavan monta kaukolämpöverkkoa, jossa vähintään osa lämmöstä tuotetaan fossiilisilla polttoaineilla ml. turve. Periaatteessa nämä kaukolämpöyritykset voivat tuotteistaa osan kaukolämmöstään 100 % uusiutuviksi kaukolämpötoimituksiksi. Mikäli näin toimittaisiin, muiden kuluttajille toimitetun kaukolämmön laskennalliset ominaispäästöt kasvaisivat. WWF katsoo, ettei kaukolämmön tuotannon päästöjen laskennallista jyvitystä eri asiakkaille tulisi sallia tässä asetuksessa.

23 § Rakennuksen lämpöhäviön määrittäminen

WWF pitää erittäin tärkeänä, että EPBD-direktiivin energiatehokkuuden parantamismekanismeja pannaan tehokkaasti toimeen myös Suomessa. Asetusluonnoksessa EPBD-direktiivin 10 prosentin

minimitehostamisvaatimusta pantaisiin toimeen 23 § kautta. E-lukua voidaan pienentää muilla kuin suoraan rakenteellista energiatehokkuutta parantavilla toimilla, mutta niiden olisi syytä olla toissijaisia. WWF:n mielestä ensisijaisena ohjauskeinona pitäisi tarkistaa eri rakennusosien lämmönläpäisykertoimia (24 §).

24 § Rakennuksen vaipan lämpöhäviö

Luonnoksessa ei esitetä muutoksia olevassa oleviin raja-arvoihin. WWF kummeksuu tätä ratkaisua, sillä tämä pykälä tarjoaisi tehokkaita keinoja täsmälliseen ohjaamiseen, ottaen huomioon markkinoilla olevia, toimivaksi osoitettuja ratkaisuja. Vaipan eri osien U-lukuja voisi parantaa hieman eri tavalla, kuitenkin keskimäärin reippaasti yli 10 prosenttia. WWF ehdottaa, että 2. momentin U-luvut tulisi muuttaa seuraavasti:

Lämpimän tai jäähdytettävän kylmän tilan rakennuksen vaipan lämpöhäviön vertailuarvo on laskettava käyttämällä rakennusosien lämmönläpäisykertoimina seuraavia vertailuarvoja:

a) seinä 0,12 W/(m² K);

...

c) yläpohja ja ulkoilmaan rajoittuva alapohja 0,07 W/(m² K);

d) ryömintätilaan rajoittuva alapohja 0,10 W/(m² K);

e) maata vasten oleva rakennusosa 0,16 W/(m² K);

27 § Rakennuksen ilmanpitävyys

Luonnoksen mukaan suurinta sallittua ilmanvuotolukua puolitettaisiin nykyisestä 4,0 m³/h/m² arvoon 2,0 m³/h/m². Merkittävä osa rakennuksista on jo nyt tätä vertailuarvoa parempia, joten ehdotettu muutos ei riittävästi muuttaisi rakentamisen suunnittelun ja toteutuksen nykyisiä käytäntöjä. WWF ehdottaakin, että käyttötarkoitukseluokan 1 ja 2 ilmanvuotolukua parannettaisiin tasolle 1,0 m³/h/m². Tällainen muutos edistäisi käytännössä rakennusten energiatehokkuuden parantamista, mikä on EPBD-direktiivin perimmäinen tarkoitus.

28 § Routaeristys, perusmuurin lämmöneristys ja eräiden tilojen välinen ja alapohjan eristys

WWF kannattaa huomion kiinnittämistä alapohjan erityykseen. Lain luettavuuden näkökulmasta olisi perusteltua käsitellä alapohja samassa yhteydessä kuin vaippaa (24 §, 33 §).

Luonnoksen mukaan rakenteellisena energiatehokkuutena pidettäisiin sähkölämmitystä, jonka tukena on yksi tai useampi ilmalämpöpumppu (2 mom 3 kohta). WWF ei pidä tätä muutosta perusteltuna. Suorasta sähkölämmityksestä luopumista tuli vahvasti kannustaa, sillä sähkö on koko yhteiskunnan kokonaisedun kannalta hyvin monipuolinen ja arvokas energiatuote, jonka käyttö muuhun kuin talokohtaisen suoraan lämmön tuotantoon tulisi vahvasti kannustaa.

Nordman Bernt
WWF Suomi